

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Előfizetési díjak:</i>	A társulat minden rendü tagjai a lapot tagdíjajukért kapják.	A lap szellemi részét illető cikkek a szer- kesztésnek, az előfizetési pénzek a pénz- rnokki — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatálnak küldendők.
Egész évre — — — — — 4 trt	—	
Félévre — — — — — 2 „	Kéziratokat nem adunk vissza.	
Negyedévre — — — — — 1 „		

Béke és háboru.

Nincs semmi a földön, a minék a megváltás isteni rendszerében nem lenne meg a maga helye. A szerves és szervetlen élet egy közös cél felé törekszik, rendeltetése egy: az embert boldogítani. A békének és háborúnak sincs más célja.

A béke a legnagyobb jó e földön. A béke úgy az egyesek, mint a nemzetek életében a személy- és vagyonjog tiszteletbentartását célozza. A háború a köz- (nemzeti-) érdek megvédéséért emel fegyvert. Magánérdekért háborút viselni nem szabad. „Ha magunkért tennők azt, mondja Cavour gróf, amit Olaszországért teszünk, őszintén bevallva gazemberek volnánk.“

Rend nélkül nem létezik béke, de a rendet hatalom, törvény tarthatja fel. Az isteni törvény kizárólagos forrása minden jognak, s így a nemzetközi jognak is. Csak akkor sikerül a népjog fogalmát és rendeltetését pontosan meghatározni, ha ezen forrásból indulunk ki; minden más út tévedésbe vezet. Ha ezt az alapot elvetjük, a magánjő, az önérdék áll elő. Az érdek pedig mindig erőszak által fogja magát érvényesíteni, vagyis más szóval nem lesz többé más jog, mint a fegyver joga. S ekkor a nagyobb állam a kisebbet egyszerűen anektálja, mert érdeke azt kívánja. Itt a summum jus, summa injuria teljes jöghába lép.

Míg az emberek emberek maradnak, s míg az emberi szenvedélyek öket az igazság törvényeinek áthágására csábítják, a rend helyreállítására mindig háborúhoz kell folyamodni. A humanizmus hívei a háború eltörlését kívánják, ép úgy, mint a halálbüntetés eltörlését is. De ehöz okvetlen szükséges, hogy alakítsák át az embert, nemesítsék meg annak szenvedélyeit.

Másrészt el kell ismerjük azt is, hogy a nemzeti eszmének fejlődése, kidomborodása az ellentéteket ki-

élesíti, mert minden idegenben ellenséget lát. A túlzott önérdék jogsérelmet lát ott is, a hol tulajdonképen nincs. Csak a keresztény eszméknek az életbe való átültetése eredményezi azt, hogy mindenkiben testvérunket látjuk, kinek oly joga van léteznie, mint nekünk, kinek életcélja olyan, mint nekünk.

De a háború a nemzetekre néha az igazságosság, a szükségesség követelménye, gyakran pedig a Gondviselés eszköze. Nem minden ok nélkül van az, hogy a Szentírás lapjain oly gyakran találkozunk a „seregek Ura, a seregek Istene“ elnevezéssel. A háború a népeket felemeli, vagy megalázza, mint azt megérdemlik. — Elszoktatja a népeket a könnyelmű élet csábjaitól, megedzi az erényes élet tetteire. Mint a vihar a léghört, úgy a háború is megtisztítja a társadalmat a sok fertőző anyagtól.

A háboru a népek életében mindazonáltal nem rendes, hanem kivételes állapot, eredményeiben egyikre vagy a másikra csapás, sőt a legnagyobb csapás e világon. Ugyanazért azzal csak kivételes, a legkritikább esetekben szabad élni, midőn a megsértett közérdek másképen nem sánálható. Ekkor is az ellenfelet arról kellő időben értesíteni kell. Oktalan állat módjára valakit megtámadni, nem művelt ember eljárása. Még a pogányok között is feltaláljuk a hadüzenést, a keresztény lovagkor pedig azt nagy ünnepélyességgel végezte. Ez a nemzetközi jog egyik alaptörvénye. Gusztáv Adolf, XIV. Lajos és később II. Frigyes nem respektálták e törvényt, azért hadviselésüket a historikusok rabló támadásoknak bélyegzik.

A háboru borzadalmait a keresztény felebaráti szeretet kell hogy mérsékelje. Minden kegyetlenség, pusztítás, gyujtogatás szigoruan büntetendő. Mérsékletet kell tanusítani a legyőzött féllel. A béke pedig mindenek felett legyen méltányos.

Ha valaki azt állítaná, hogy már azért is jögo-

sult egy nemzet elleni háború, mivel az vagyonban, iparban és haderőben nagygyá nőtt s így veszélyes lehet más népre: ez az igazságtalanság netovábbja volna. Ellenben mindazon törekvés, mely az egyensúlyt megzavarni és világrálmalt alapítani szándékozik, nem lehet jogos, nem lehet igazságos. Így esetben igazolva van a háború. Habár nagyon nehéz a határvonalat megvonni a jogos és jogtalan terjeszkedés között.

A fegyveres béke sok milliójába kerül a népeknek. A nemzetől elveszi a legmunkaképesebb tagokat, a mi az anyagi haladás hátrányára van. Az államnak igen sokba kerül a hadsereg tartása, s így kevesebb jut a kultúra céljaira. Az állami bevételek nagy részét az arzenál, e tüzes moloch emészti meg.

A szentpétervári békekongresszus eszméjét melegen üdvözzöljük. Csak egyet sajnálunk, hogy nem hívták meg erre a Vatikánt. Pedig minden idők nagy szellemei megegyeznek abban, hogy a pápák intervenciója az általános politikában mindig üdvös eredménnyel járt. A protestáns Leibnitz mondotta: „A fejedelmek civódásainak kiegyenlítésére magában Rómában kellene egy legfelsőbb törvényszéket felállítani, melyben a pápa elnökölné.“

A jogi rend az erkölcsi rendtől nem különbözik. A religiót a társadalomból kizárni nem lehet.

Családi nevelés.

Isten oly hatalmas szeretetet öntött a szülői szívekbe, s különösen az anyákba, melyhez hasonló érzelem a kebelben nincsen.

No de, mi is lenne, ha az a mindentudó, bölcs Alkotó így nem rendezte volna?

Hiszen semmihez olyan óriási türelem nem kell, mint egy csecsemő daikálásához, s már most a gyarló emberi lény azt a türelmet homnan meritené, hanem abból a mély-séges, feneketlen forrásból, melynek anyai szeretet a neve?

Azonban túlságban semmi sem jó. Ha én annyira valóságos vagyok, hogy elfogultságomban megöölök mindenkít, ki nem jó velem a templomba, mit ér nekem a legvalódibb boldogság — a vallásosság.

Ha én annyira szeretem hazámat, hogy azt kívánom mind a 18 millió honfitársamtól, hogy hazám boldogtalanságának tudatában akaszsa fel magát az egész vagy honfi bánatában mind a 18 millió örüljön meg, hazafiság-e ez? — Óh, az Isten szerelmére! Hogy beszélhet ilye valaki?! — így kiáltnak felém karban, némelyek habotá, va mások boszankodva.

Pedig mindennap láthatunk ilyen ostobaságokat. Csak annyira megszoktuk, hogy fel sem tűnik.

Sőt ahhoz, a miről szólni akarok, — mint veszedelmes dologról, mielőtt előhozakodnám vele, előbb egy hasonló példát állítok fel.

Homályosan szólok?

Mindjárt megértjük egymást. Abból indultunk ki, hogy túlságba vive semmi sem jó. Az, hogy a majom szereti kicsinyeit, az természetes. De már az, hogy szeretetében agyon-szorítja, — ostobaság. Ez akár példa lenni a következőkre: Némely anya annyira szereti gyermekét, annyira kényezteti hogy valósággal agyonszorítja annak jövőjét.

Nem tűri el semmi, legkisebb szenvedését; mindentől megszabadítja. Ha a szomszédasszony hozzányúl gyermekéhez, hajrá! ki a kapu elé! Szembe a szomszédasszonnyal! . . . Te ilyen! Te olyan! . . . Ej! . . . Ej! És hajba kapnak Megtépek egymást.

Jól van. Pistuka meg van mentve. Am telik az idő. Pistuka kényesen felnő. Még attól is sírni kezd, ha a kakas — ráérez.

Telik az idő. A jó szülők elhalnak. Neki áll a sors, az élet Pistuka bajának. Téli haját, löki hátát. És most szegény mit tegyen? Ezt a szomszédasszonyt ki büntesse meg brutálításáért? Ki??? Ki fog szembeállani a sorssal, az élettel? Ki kap hajba vele Pistukáért? Ő gyenge; őt arra nem szoktatták, hogy a ki „nem a mama,“ avval még szembe is merjen nézni. Ő mamussal — akárcsak egy zsarnok — szembe mert nézni. Ez más képi! Más!

„A tanító nem nevelnek az életnek.“ Ugyan! Ugyan! Adjatok jó anyagot nekik! Azt akarjátok, hogy azt a sok gombát, mit ti mindennap 19 órán át termelnek benne, azt a tanító 5 órán át leszedje és még az övéből, a jó magból s ültessen?

No az már fizikailag is lehetetlen.

Arvabáznak, például, kívánhatják a tanítótól, hogy minta embereket neveljen, mert ott a tanító építkezéseit semmitéle szülői tudatlanság le nem rongja.

Itt a napi 24 órából mind a 24 óra a miénk. A mit a tanító, mint céltudatos magvető gazda természet, azt a tudat- au szülő, mint jég nem veri el.

Amde nem azt mondjuk, hogy nem szeretjük a g yer meket! Hiszen akkor az intézet címét (Arva fiú szeretház) hazudtolnók meg. Hanem nem szeretjük majomszeretettel. Nem szorítjuk agyon a jövőjét.

Igaz, hogy a vessző legvégső esetben jó elé, de súlyosabb természetű hibánál nem kerülhető el. Tudjuk, hogy a modern paedagogia eliteli, de badd ítélje! Az ilyen paedagogus nem volt gyakorlati nevelő és csak a papíron tud henegegni. Ott arrogálja tudását. Vagy pedig volt gyakorlati nevelő, de rossz gyermekkel nem volt dolga. Ez utóbbi eset ninkum volna. És nagyon kíváncios.

Nóde, elég a bozza, hogy a legjobb nevelő a szent-könyv így ír „Gyűlöli az ő fiát, ki kiméli a vesszőt,“ — vagy „a vessző és dorgálás bölcsességet ad, míg a magára hagyott gyermek szegényt hoz anyjára.“ Így! Vagy pedig a modern, cvikkeres nevelő urakkal szembeállítom Jókait. Veszekedjenek vele, a miétt a következőket mondja: „Al-dott legyen a kéz, még alvó porában, mely azokat az üt-le-geket osztja a tanító kezéből. kivett vesszőt a sors veszi át később, s annak ütése sajgóbb.“

Nohát!

Egyik kézben kenyér, másikban vessző! Ez az életre nevelés, magyar anyák!

Az ilyen gyermekkel szembe állhat a sors, az élet, akár Grönland jég síklóin, akár Szabara égető homokján.

Ez ügyesen, bátran fog a szemébe nézni és azt mondja? ha szenved: „Tudom, hogy szenvedni kell, mert Isten is azt mondja: „Ember küzdj és bizva bízzál!” Küzdök hát! Téged pedig kacaglak! Kacaglak sors! S áll az élet viharában, mint szikla a vad hullámban! Még szíve tisztul a viharban, jelleme erősödik a küzdelemben, lelke nemesedik a szenvedésekben. Míg a másik! Oh, a másik! A Pistuka!

Őszenyomja a sors terbe szegényt, mint lágy viasz-
bábót a reábuló gerenda. Mint maszó férget a csizmatalp.

Arra kérlek hát titeket, magyar anyák, hogy ne zseressetek, mint ostoba majmok, hanem mint okos jó anyák.

Arra kérlek, adjatok jó anyagot a tanítóknak! Velük egyetértően járjatok el! Ne csinaljátok diszfelvonulást kézrefogott síró gyermeketekkel az iskola felé, ha a tanító megtalálta büntetni, Járjatok utána másképpen, úgy, hogy a gyermek ne tudja. Meggyőződtek l-gyel szemben 999-szer, hogy a tanító nem jókedvéből leéjeztette meg. Mert ügy-jétek el édes, dühös anyácskáim, hogy a tanító nem szívesen ver.

Ok nélkül meg nem verné, ha megfizetnék, úgy sem. Ugy sem!!! Ki a gyümölcsös székereken ül, nem szereti a gyümölcsöt. (Nem találó hasonlót, de megértetek talán!) Ki sokat csépel napszámban, az passzióból nem fog csépelni, kinek sokat kell okkal is büntessen, ok nélkül nem büntet...

Igy aztán férfi lesz gyermekeitekből. Másképpen pedig csak felnőtt gyermek, ki mihelyt nem bűnhatik anyja kötevénye alá a házi nyúl elől, égre kiált minden haja szála segítségért.

Ti, értelmes, okos magyar anyák, kik utódai vagytok a Zrínyiket, Hunyadiakat, s más elszámlálatatlan hőst nevelő anyáknak, legyetek méltók őseitekhez, s neveljétek sok olyan embert, ki „ha lesz, legyen férfi, s ne hitvány gyöngö báb!”

Balás Béla.

Néhány szó a főgymnáziumunkban nemrég megalakult „Mária-Congregációhoz.”

Irja: Szemlélé.

Ifju erő és ifju kor a jövő családi élet fő tökéje. Senkinek sincs több alkalmja ezen igazságról meggyőződést szerzeni, mint az ifjuság testi s lelki vezetőinek a tanároknak, s kivált a hittanárnak. Központunkban egy tudós hittanár, Dr. F. G. előzetes beható tanulmányozás és saját tapasztalásán szerzett ismeretek alapján, csak nemrég hozta be főgymnáziumi ifjuságunk körében a jeles „Mária Congregációt.” Teljes elismerésünket, dicséretünket és a gymnázium virágzó hitéletének történetében maradandó hálás emléket vivott ki magának. A vallásos szellem és tiszta erkölcsös élet előmozdítására legbiztosabb eszközök az ily fiatalsági egyesületek, melyeknek tagjai különösen állásuk és vallásuk követelményeinek pontos teljesítésére kötelezik magukat. Ezek teljesítése különben ügyis szent kötelesség, de ezen egyenlő

állásnak és gondolkozásnak közös összetartása felbátorítja az ifjuságot az élet csábításainak ellentálni, megőrizi és fenntartja az erkölcsiséget, miután a fiatalság egymást szigorúan ellenőrzi s egymásra figyel.

Az ifjuságunk a vallásban való megerősítése, szent és fontos kötelessége az ifjuság minden vezetőjének, de kivált lelki vezetőjének, a hittanárnak. Katholikus országokban jó időkből nagy számmal találkoznak ájtatos lelkek, a kik úgy látszik azok az egyházra nézve, mi a középsztyá az állam jólétére. Ambár nem működnek feltűnően, mindazonáltal a társadalom életerejét képezik. Nyugalmas időkből fejlődnek, de viharos időkből edzettek szállnak sikra az egyház igazaiért, mint a jog és igazság reitenthetlen bajnokai. Ily bajnokokat a kath. egyház és vallásos hit majdan elszánt védőit neve hetünk iskoláinkban is ájtatos társulatoknak a minden szép és nemesre fogékony ifjuság körében való alakítása által. És e céra leghatásosabb a „Mária Congregáció”, az Isten anyjának oltalma alá helyezett ifjuság, versenyzik dicső védszeletje érényeinek elsajátítása és gyakorlásában, korán megerősödik a hitben és biztosítja az egyháznak és emberi társadalomnak a nemesen munkálkodó és jeles eszmékért küzdendő polgárok számát.

Legújabb időben, mely oly dűsan tenyészti a különféle ájtatos társulatokat, nagyon sok jó kereszténynek kellene lenni. Ha valahol, akkor itt áll ama közmondás: „a betű öl, a szellem éllet.” A társulatokat vezető elnök vagy igazgatónak feladatá, helyesen felfogni azok szellemét, és a mindenféle túlkapásokat ügyesen eltávolítani. Mert nem a társulatoknak sokasága a fő, hanem a behozottaknak a mindennapi életre való üdvös befolyása. Ne fajúljanak tehát a testületek, s így ifjuságunk testülete a „Mária Congregáció” sem soba alszentkedésé.

Az ájtatos hívek s így az ájtatos ifjuság is a világban élnek, de nem a világgal; bizonyos ájtatossági gyakorlatokra kötelezik magukat, s erkölcsileg elkülönítve élnek, anélkül azonban, hogy tökéletesen elzárkóznának. Az érény, mely örvizre szorul, nem érdemli azt. A valódi ábítas egyszerűs mind szeretetreméltó, komor lelkek nem ájtatos hívek. Kerüljük a megalakult társulatban az ifjuság részéről minden túlságos buzúságot elérni, ne hogy álbuzgalomra fajúljon. Jóllehet sohasem fog sikerülni egyszerre minden ifjút a jobbról meggyőzőnünk, de már az is nagy jutalom, ha egyesek — mint ily társulatnak tagjai, az egyháznak megmentetnek.

Mennél többet panaszkodnak napjainkban a vallás és erkölcs csökkenése miatt, minél inkább togy a családi körből a vallásos élet, annál hangosabb felszólítás nyomul az ifjuság lelki vezetői felé: „nevelj észszerűen az ifjuságból jó keresztény katolikusokat, a kik hitüket majdn tettekkel is bizonyítsák.” Erősüdjék tehát az ifjuság hite a szent társulatban és ne vezéreljék emberi tekintetek és érdekek, sem bármiféle más külső befolyás elhatározásában. Szíve őszinte, egyenes, meggyőződésteljes sugallatát kövesse tehát az ifjuság, midőn a társulat tagjai köz felvételi magát. S az ifjuságunk a hitben való megerősödése annál fontosabb, mennél silányabb ugyanebben az otthoni nevelés. Mert ha az ifju megerősödik hitében tanuló korában, csak akkor remélhetjük egykoron általa az egyház javát és a nyilvános állami jólétet előmozdítani. Ha a tanulók kora ifjuságukba igazán ismerték, tisztelték és szerették az egyház intézményeit, úgy

később — ha talán egy ideig tévúton járnak is — ismét visszatérnek azokhoz. Hogy pedig ez így legyen, úgy az új intézményre, mint fáradhatlan vezetőjére Isten bő áldását esdjük.

A protestánsok a revíziót kérik.

Negyedfélesztendő óta, mióta az egyházipolitikai törvények életbe léptek, sokszor megírtuk, hogy az ugynevezett új rend a protestánsoknak fog legtöbbet ártani s ők maguk fogják azok revízióját legjobban sürgetni.

Nem kellett sok idő, hogy megérjék. A kerületi konventeken évről-évre több a panasz az új rend pusztításai miatt. Némely helyen, mint p. Baranya megyében valósággal el vannak keseredve a pusztulás miatt, sürgetik a segítséget s már azzal is fenyegetőznek, hogy — horrendum dictu! — néppártiak lesznek.

A hivatalos statisztika, melyet néhány hét előtt Jekelfalussy mutatott be az Akadémián, amely pedig csak két esztendő eredményéről szól, valósággal megdöbbentette a protestáns köröket.

Most már ők sürgetik a revíziót.

Az Erdélyi Protestáns Lapban, a református egyházkerület organumában a Szászok és Tiszák által keresztülbajított egyházipolitikai reformokról a következő érdekes valóságokat olvassuk:

„Nem akarunk vádolni senkit, nem vezető embereinket sem, midőn a lefolyt három év egyházunkat érintő eseményeit tekintve, tartózkodás nélkül kimondjuk, hogy azoknak létre jöttén inkább bánkódní, mint örülni van okunk.

Egyházi téren elért eredményeinket tekintve azok lét-rejöttét igazán sajnálnunk kell.

A felekezetiélküliség behozatala, a házassulandó pároknak a születendő gyermekek vallására vonatkozó egybekelés előtt megegyezhetése oly két eret vágott a protestáns egyházunk testén, hogy ha azok orvoslásán kellő erővel nem munkálunk, csak pár évized alatt is számban rohamosan megfogyunk s idővel talán el is vérzünk.“

Kíváncsiak vagyunk, hogy ha majd protestáns atyánkfiai nemesek a sajtóban, hanem a konventeken és illetékes politikai fórumokon is előhozakodnak a revízióval, mit szólnak majd azok, kik a lefolyt camogne alatt vezéreik voltak, a Tiszák és Szászok és mit szólnak majd hozzá a liberális notabilitások?! (T. —)

Karácson Rómában.

(Folytatás.)

III. S. Maria in Aracoeli.

Ki ne ballott volna már valamit a római „Gesu Bambino“-ról? Ki ne látta volna már a „Santo Bambino“ képét, azt a csodálatosan bepólyázott, arannyal-ezüsttel, drágakö-

vekkel megrakott piros-pozsgás kis Jezuskát? Senki sem tudja honnan, senki sem hallotta hogyan jutott S. Maria in Aracoeli templomába, csak azt tudja minden római, hogy nincs baj, a melyen segíteni nem tudna a „Gesu Bambino.“ Ép azért a mikor csak láthatják, hozzá sietnek. De bát karácsony napjától vizkeresztig ott fekszik a „Bambino“ abba a gyönyörű „presepio“-ban az Aracoeli templomában s onnan nyújtja ki az imádkozók felé kis kecsőt; szabadon láthatja mindenki, szabadon esökolhatja meg mindenki. Odasietnek hát a romaiak Aracoeli templomába, ha már látták S. Maria Maggiore „presepe“-jét, mert nemesek „Gesu Bambino“-t, hanem szép „presepe“-t is nézhetnek és ezenfelül még hallgathatják azokat a *szentbeszédet*, melyeket apró legénykék, lányok tartanak a „Gesu Bambino“ tiszteletére.

Hol egykoron a büszke Róma daeos felegvára, az „Arx“ állott, hol a győztes római sas diadalmas legióinak fegyverei esőrentek, hol Juno Moneta és Concordia volt, a vén Capitolium tetején ma S. Maria in Aracoeli temploma áll. Régente, a kereszténység szenge korában S. Maria in Capitolio volt a neve.

Mikor még tisztelték Jupiter Capitolinust, Augustus imperator utolsó éveibentörtént, hogy a szenátus a nagy Augustust az istenek közé akarta emelni. E nagy kitűtetés vesztélyes voltát meghányva-vetve — azt mondja a krónika — egy októberi napon Augustus a Capitoliumra ment, hogy megkérdezze a jósokat, mi lesz neve nagyságával, ki fogja halála után Róma jogaát kezébe kapni. Es csodálatos, a jósda néma maradt; csak miután többszörös áldozat füstje szállott fel a magasba, hangzott fel a jövendőt mondó szózat oly rettenetesen, hogy belerendült az egész Capitolium. „Az igaz Isten parancsára a boldogok egéből leszáll egy Szűz méhébe a gyermek, ki ellensége leszen oláiraiknak és a ki itt fog oltárt kapni.“ — Ezt mondá a jósda és elnémült örökre. A megijedt Augustus oltárt emeltetett a rettenetes helyre és aranybittkkel bevésését a köbe: „Haec ara filii Dei.“ „Isten fia oltára.“

Az 574-ből reánk maradt krónika írója miután kevés változattal elmondá e legendát, emigy fejezi be sorait: „E helyen pedig napjainkig is látható a templom, mely a mindig szűz Máriának vagyon szentelve, a mint erről irt volt már Timotheus krónikás*“). És csakugyan, Nagy Gergeiy idejében már általánosán ismerték a Capitoliumon Szűz Máriának azon kápolnáját, „a hol az Isten fíának oltára van. Ubi est ara filii Dei“

Hogy a keresztények a Capitoliumra siettek templomot építeni miután a keresztény legyőzé a pogányságot, az könnyen érthető. A Capitolium a római állami élet és vallás központja volt; e helyen „az emberek és istenek királya“ Jupiter Capitolinus temploma köré Róma összes isteneinek oltárai sorakoztak. „In Capitolio deorum omium simulera colebantur.“ Ha a Via Sacra felhangzott az „Io triumpho“ a győztes fővezér diadalmenete a Capitoliumra tartott és ha a római sas hódító hadjáratra készült, a Capitoliumról indult ki Athene kapui alá, Afrika pusztáira. A Capitoliumon volt a „Curia Calabra“, hol hónapról-hónapra közzétették a naptárt, itt avatás fel a „rex sacrificulust“ és a flameneket, itt az „area Capitolina“ volt a senaculum. Mily fényes napokat láthatott a Capitolium, mikor ide

*) H. Grisar: Ipapi etc. I. 337.

vonult fel a consul s tett új fogadalmakat! Mikor pedig Augustus imperator alatt Róma fénykorát éré el, ki gondolt volna arra, hogy e hatalmas birodalom oly hamar romba dől? Azok a márványtemplomok a Capitolium tetején mintha örök időkre ott akarnának ragyogni a nap sugaraiiban, azok az istenek mintha csakugyan halhatatlanoknak látszanának! Ki az, a ki oda merne lépni Augustus elé és megjövendőlni neki, hogy leve fényéből mi sem marad a késő nemzedekre, jogára más kezébe száll? Ki merné odakiáltani Jupiternek, jó, ki ledönti oltárát? És mégis! A római birodalommal, isteneivel felvéve a harcot — az a kis gyermek a bethlehemi jászolban. Trónja a jászol volt, biborja a szalma, palotája az istálló és mégis győzött. Helyesen jegyzi meg tehát Armellini („chiese di Roma“), hogy e gondolat, hogy a nagy Augustus birodalmát a gyermek Jézus győze le, adható még az anyagot ahhoz a legendához, mely Aracoeli templomához tűződik; e gondolat vihette fel a keresztényeket a Capitoliumra, hogy ott, a hol a pogányság szive vert, a győzedelmes keresztet kitűzték. És e gondolat világíthatja meg tán legjobban, miért örvend oly kiváló tiszteletnek Krisztus *gyermeksege* ép e Capitoliumon mai napig is, úgy hogy most is elmondhatjuk, e templomban van első sorban az „Ara filii Dei“ „az Isten fia,“ a „Gesu Bambino“ oltára. Mi is hirdethette volna jobban a kereszténység nagyságát, mint az az oltár, a mely nem a *seregek Urának*, nem is a *hatalmas, világot rázó Istennek* (ut sic), hanem ép a *gyermek Jézusnak*, Istennek volt szentelve.

Könnyen érthető tehát, hogy „Maria Maggiore“ után az „Aracoeli“ templomába siet karácsonykor a római, hogy gyermeked bizalommal tegye a „Gesu Bambinó“ lábaihoz „karácsonyi vágyai“-t. Bizalmának van alapja, mert tagadhatatlan, hogy a „Sacro Bambinó“ már igen sok csodát művelt. És hogy az egyházi hatóság is elismeri, hogy csodatevő, ezt csak nemrég láthatta Róma, a mikor a vatikáni káptalan Parochi bitorossal az élén több napig tartó ünnepek mellett megkoronázta újra kincseket érő koronával e kis szobrocskát. És azóta ismét sürttben kell elhagynia a „Gesu Bambino“-nak kápolnáját, hogy ellátogasson a beteg, haldoklók kívánságára azok lakásába. Napjainkban is minduntalan úton láthatjuk e szobrocskát Róma utcáiban, az egyszerű fogatban egyházi ruhában, kísérettel, halk imát rebegetve ül a pap, a ki a „Bambino“-t tartja; a fogat ablakából piros selyem szalag leng felénk, jelezve a hívőknek, hogy jó a „Bambino.“ 1870-ig bizony ünnepeleyesebb volt e szobrocska útja; a díszes fogatot már messziről meg lehetett ismerni; szájról-szájra járt a hír: jó a „Bambino,“ a nép letérdelt, az asszonyok fejüket a régi római szokás szerint felér kendővel vagy kötényük szegélyével fődék be, jelül kiváló tiszteletüknek. Ma tiltva ez út, mert azok, a kik uraknak vélik magukat Rómában — félnek e gyermektől.

De a nagy tiszteletből, melyben a „Gesu Bambino“ Aracoeli templomában részesül, a *gyermek* is ki akarják venni méltó részüket. Ha már meg volt engedve a zsidó gyermekeseregnek, hogy pálmággokkal eleje siessen a Jeruzsálembe bevonnó Üdvözítőnek és lelkesen kiáltja: Hozsanna, áldott, ki az Úr nevében jön — miért nem kiálthatnák a római kicsikék is a maguk módján a Hozsannát a világba jövő Üdvözítő felé? Felmennék tehát arra a *szószék*re, mely a „Gesu Bambino“ jászolával szemben a nagy oszlop mellé

van állítva és kicsi szívük egész melegével, ártatlan, feszületlenül, csengő hangon elküldik nagy és kis hallgatóikat a jászolhoz. Mily kedves egy jelenet az, ha látjuk, hogy a négy vagy ötéves „nagy“ szónok iparkodik saját lábain állani és csevegve kis kezecskéjével a jászolra mutat. Igazán önkénytelenül eszünkbe jő az Evangalista szava (Matth. 21, 16.) „Ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem“, „a kisdedek és csecsemők szája által viszed véghez a dicsőretet“ és ez, a mit szemünk lát, arra kényszerít, hogy szóserint vegyük minden betűjét. Minek is szóljak azután arról az örömről, mely a mama szeméből felénk sugárzik, ha ismét karjaiba szoríthatja a szónokot. Hogy persze megesis e szónokokkal is az, a mi nagyobb pályatársainknak is sokszor sorsa, hogy az emlékező tehetőség hütelenné lesz, az könnyen érthető; csak hogy a nagy szónok nem számíthat annyi jóakaratra és sügőrs, mint az Aracoeli templomának karácsonyi szónokai.

Sajnos, de van ma is nem egy tarizeus, a ki mondja: „Mester, fedd meg tanítványaidat“, a kinek nem tetszik, hogy: „ime, semmire sem megyünk, az egész világ utána indul.“ Nemcsak a gyermekeket szeretné elhallgattatni, hanem leazeretné dönteni az Úr oltárát is. Ismeretes már, hogy az „Italia unita“ hanghordozói kiűzték Aracoeli kolostorából a szerzeteseket, a kolostor javarészét tényleg lerontották és Aracoeli templomát is el akarták tüntetni a capitoliumról, hogy Victor Emmanuel mauzoleum számára helyet adjanak. De hát ne féljünk, az Úr mondotta: „Hogyha ezek hallgatnak, a kövek fognak kiáltani.“

IV. Befana.

Gonosz nyelvek azt mondják, hogy Aracoeli apró szónokja azért emberelte meg magát, mert előzőleg megígérték neki, hogy elviszik S. Eustachius terére, ha becsülettel megállotta a szószéken a helyét. Akármint legyen is, tény az, hogy a szentbeszéd után S. Eustachius terére, a karácsonyi piacra siet a nap böse.

S Eustachius tere! Karácsonyi piac! Mit jelent ez? Megzomdom: Közledik a római „Befana,“ tehát ajándék, s mi szem-szájnak kellemes, okvetlenül bevásárlandó; megnyílik hát S. Eustachius terén a karácsonyi első napjával a karácsonyi piac.

De hát kicsoda, micsoda a Befana? Rómában a „Mikulás“ és a „karácsonyfa“ ajándékaival ismeretlen, ezek helyett vizeseszt, az „Epiphania“ napja a római gyerkőcök vágyainak netovábbja. A mint egykoron a három böles király a jó Jézusnak Epiphania napján sok ajándékot hozott, a római jó gyermek ugyane napon a „Befana“-tól kap ajándékot. Mivel pedig az egyik király fekete volt, azért a „Befana“-nak is feketének kell lennie — legalább az apróság logikája szerint.

E fekete arcú „Befana“-nak különben az a jó tulajdonsága van, hogy sohasem mutatja magát személyesen, még a rossz gyermekeknek sem, hanem csakis ajándékaiban.

Ha elérkezett a vizeseszt ünnepeinek előnapja, a gyermekek már nincs nyugta; félve pislant hol édesanyjára, hol nagyobb néjére, nem tudna-e valamit kiolvasni azok szeméből, mert hát azok csodálatos módon mindig meghalálnak valamit a Befánától. De azok a szemek némák maradnak. Elmúlt már a délután is, hazatértek már a templom-

ból is, a hol a nagy presepe-be már megérkezett a három böles, jeléül annak, hogy a Befana is már a közeli városokban jár. Éjjel pont 12 órakerkezik Rómába. A gyermek sietve akasztja a kályha fölé a hosszú harisnyát, bebújik ágyába és a világot nem dugná ki a fejét a takarója alól, ha hallja, mint szól élesen a csöngő, mely jelzi, hogy már leszállt a kéményen át a harisnyáig a Befana. Még sokáig dobog a kis szív, álom nem jó a szemre és ha igen, végtelen sorban harisnyák és csöngők járták a gyermek előtt a Loszorkánytáncot.

Itt a reggel! Ez egyszer azonnal kiűn van a meleg ágynál a fickó, a harisnya előtt. Az telve van; a tartalom még ismeretlen; először át kell olvasni azt a levelet, melyet a Befana tett a harisnya mellé, beleírva mindazt, a mi jót vagy rosszat a gyermekről csak tudott. A levél aláírásától függ azután a harisnya tartalma: ha „Befanone“ az aláírás vigan ugrálhat a gyermek, van ajándék bővíben; de ha „Befanuccio“ van odairva korommal, vége mindennek; a harisnya nyakáig telve van hamúval.

Kemény lecke: bamú! Bűnbánatot jelent; ott sirdogál tehát a rossz fiú az egész vizkereszt napján át a harisnya hamúja fölött, égre-földre esküdözve, hogy megengeszteli a „Befana“-t. De az az egész napon át hajlíthatatlan marad, csak esetelét mutatja, hogy eltagadja a feltételeket és átváltoztatva nevét „Befanino“-ra, S. Eustachius piacáról hamarjában hoz valamit a megtérnek. Részt vehet ez most már a kedélyes estebében is, mely a mi karácson-, vagy Szilveszterestünknek felel meg s melyen ünnepélyesen elköltik a „Befana“ kedvelt ételét, a babot.

A java azonban csak most jó! Miért is türelmetlenkednek annyit a gyermekek az asztal körül? Miért szaladnak minduntalan az ablakhoz? Milyen pokoli zsbongás, kacaj, kürtészó, láрма hallik egyszerre? Alig némultak el a harangok, alig imádkozta el a ház népe az Úr angyalát, a család apraja-nagyja útra kerekedik S. Eustachius tere felé. De mi történik ott?

Az utca képe már különben is elég tarka, de hát ez este mintha megbomlott volna minden. Tisztes urak, ifjú legények, csecsemők, suhancok bádog kürttel kezükben olyan zenebonát csapnak, hogy ember legyen a talpán, a ki ezt kitartja. És mintha kötelelességük volna, oly komoly arccal fújnak azt az istentelen szerszámot. Amott meg — ez már sok! Tíz vagy húsz legény összeverődött, köréjük csoportosul, a ki csak kürt birtokában van, és a tömeg litem szerint recesgetve a kürtöt, katonás lépésekben végigjárja az utcákat. Jobbra-balra töltik egy-egy esendőrcsapat tart velük lépést, mintha védeni akarnák a kegyetlen társaságot eszeveszett munkájában.

A középpont, honnan minden kiindul és a hová visszasiel, S. Eustachius tere: a karácsonyi vásárpiaccal. A tér mesés fényben úszik. Jobbra-balra sátorok vannak felítve, ezekben halomszámra hevernek a durván faragott játékszerek. A sátorok mellett és között rögtönzött kertescsékben a narancsokkal, lampionokkal megrakott olajfákról, babéragokról bosszú bádogtrombiták, sipok, furulyák lógnak le. Néhány lépésnyire egymástól földbe vert póznákon, vasserpenyőkben siteregve csapja fel lángját az égő olaj, rémséges bolondul ugráló árnyakat vetve a szomszéd „Sapienza“ komor falaira. De az árnyaknál bolondabbul ugrálnak azok az embe-

rek a sátorok között, a póznák körül. Némelyek kereplőt forgatnak, mások tele tödővel sipolnak. Még a szomszéd házak erkélyein is meg-megszólal a kürt. Az ablakok ki vannak világítva egész éjjel, mert Eustachius terének lakói ez éjjel álomra nem hajtják fejüket s velök az örök város legnagyobb része. Csak a felkelő nap első sugarai tudják széjjelkergetni e zsvajgó népséget, ha már elrekedt a kürt s kifáradt a tödő.

De hát miért filik meg Rómában ily csodálatos módon a vizkereszt éjét?

Az Epiphania különös meglése ősrégi szokás Rómában. A kereszténység legelső éveiben Krisztus urunk születését és a három böles megjelenését egy napon ünnepelték, az Epiphania ünnepén. A katakombák képein is egybefonódik e két ünnep, nincs „Betlehem“, a hol a jászolban fekvő kisdied mellett a három böles nem volna. A nagy öröm, hogy az Úr jósága a pogányokat is meghívta a jászolhoz, arra készítette a rómaiakat, hogy Epiphania napján, ártatlan agapékat, szeretetlakomákat tartsanak, a melyeken kölcsönösen ajándékokkal lepték meg egymást, vagy dűsan megvendégelték a szegényeket. 1802-ig Epiphania napján — írja Moroni — a „scriptores apostolici“ egy biboros vezetése alatt ő Szentsége trónja elé járultak, s miután az üdvözölő beszédet felolvasták, egy 35 skandi értékű kehelyben 100 arany tallért nyújtottak át a pápának hódolatuk jeléül. Epiphania neve azután a nép nyelvén „Befana“-vá változott át s miután az ősrégi ajándék-osztogatás e naphoz volt kötve, egyszerűen megszemélyesítették s a „Befana“ lön belőle.

A rakoncátlankodás e napon is régi keletű. „Befana“ napján a „beffarsi“, a kinevetés, kigúnyolás volt mindenkinek főkötelessége. A kigúnyolt, kinevetett pedig a szerencsétlen Herodes király volt. Miért? Mert a három böles „felsültette“ e királyt, mivel nem tértek vissza Herodeshez — és így ennek kegyetlen terve nem sikerült. Ennek örültek Befana napján a rómaiak. Az ötvenes években még szokásban volt Herodes nyilvános és ünnepélyes „bolondultartás“-a. S. Eustachius tere közepén állították fel Herodes lakását; a sátor közepén rüt férfit áll szalmatrónon; e trón körül kis gyermekek ugráltak, réztányérokat, dobokat verve, kürtölve s közbe-közbe jól megráncigálták Herodes ruháit. E gyermekek a legylkolt betlehemi csecsemőket jelképezték csintalanságuk pedig az ártatlannul legylkoltak örömét akarta kifejezni a fölött, hogy a kis Jézus élve maradt és ők most oly könnyen az égbe jutottak.

Idővel elkoresosult a „Befana“ eredeti, tiszta fogalma és a nép mondájában a „Befana“-ból istentelen, torzonborz gonosz vén asszony lön, ki arra van kárhoztatva, hogy vizkereszt éjjelén égő seprővel végigfussa az egész világot. Miért? A monda szerint élt Jeruzsálemben egy asszony, a ki csakis a földiekkel törődött és az égi dolgokról mit sem akart hallani. Egy szép napon beront hozzá a szomszédasszony, hogy siessen, jöjjön ki, három csodálatos idegen jö az utcán, keresik a most született új zsidó királyt, a megjövendölt Messiaszt. Csillagját is látták, az vezette őket erre. „Eh mit“ — morogja az asszony — „csillagot láttam én is eleget már, a bárom idegent meg elég jókor látom még, ha visszatérnek. Most nincs időm, szobámat kell sűpörnöm . . .“ Igen ám, csak hogy a három böles nem tért többé vissza és azóta bolyongbat sűpürével a vén asszony itélet napjáig.

Azok a kürtölők, sipongók, kerepelők Róma utcáin e „Befana“-t kergetik, mert nem érdemel méltóbb sorsot az, a ki annyira belemertül a földi gondokba, hogy még a gyermek Jézus jászolához sem akar menni a három szent bölcsessel.

Ezt tartja a római „Befana“-ról a népmonda. Vonjuk le belőle a tanulegőt.

*

Jégcsapok, csillogó hóvirágok, csipős dér, ropogó jég-táblák, hómezők, hólabdák Rómában nincsenek, de azért karácson, szép karácson Rómában is van. Ezt akartam bebizonyítani. Sikertült-e, más kérdés.

Romanus.

KÜLÖNFELÉK.

— **Gyertyaszentelő Boldogasszony** ünnepén úgy a gyertyaszentelést, mint az ünnepi szentmisét püspök úr ő méltósága végezte fényes segédlettel.

— **Uj apát.** Ő cs. és apostoli kir. Felsege Ujfalusi József dr. olvasókanonok és papnevelő intézeti rectort bold. Szűz Máriáról nevezett Eolozsmonostori címzetes apátta nevezte ki. Gratulálunk!

— **Püspöki ebéd.** Püspök úr ő méltósága folyó hó 4-én ebédet adott. Hivatalos volt erie a gyulaféhvári cs. és kir. katonai helyőrség törzstisztikara.

— **Személyzetiek.** *Nyugdíjaztattak:* Wéber Béla hunyadmezei főesperes, petrozsényi plébános, Gál Elek etédi plébános és János Antal oroszhegyi káplán. — *Athelyezettek:* Pap Gyula plébános Gyergyó-Killyénfalváról Etédre, Szőcs János lelkész Szerdahelyről Petrozsénybe. — *Kinevezettek:* Székely Károly petrozsényi káplán Nagyágra lelkésznek, Jeszli János nagyági kisegítő lelkész Oroszhegyre káplánnak.

— **Vizgák a papnevelőben.** A theológián az első fél évi vizsgálatok már véget értek és kezdetét vette a második félév. Nem tartjuk feleslegesnek megemlíteni, hogy püspök úr ő méltósága megjelent az összes vizsgálatokon.

— **Megtérés.** Egy megható ünnepélynek voltak tanúi január hó 29-én Csik-Tapolca leánybiköztség hívei, E napon ugyanis *Zágoni Róza* református vallásu hajadon a kath. egyház kebelébe visszatért. A hitvallást Zsigmond Gusztáv expositus káplán kezeibe tette le, aki egy gyönyörű beszédet intézett a megtérthez.

— **Megtérés.** F. évi január 21-én a jobbágyfalvi róm. kath. hitközségnek szép ünnepélye volt, a mennyiben: Pap György, Csizmadia György és Csizmadia Péter, ez utóbbi 7. éven alóli 2 kis fiát is magával hozván, a *görög keleti*, Mezei József és Gergely Rózália az ev. ref. felekezetből a a róm. kath. egyház kebelébe visszatértek.

— **Nyilvános hála.** Az alulírt lelkészi hivatal hálás köszönetet mond mindazon nemes szívű adakozóknak, kik adományaikkal lehetőségessé tették — az 1897. február hó 5-én a gr. kel. egyházból visszatért róm. kath. nagysajói hívek számára való harang beszerzését. Hálás köszönet t. Béczásy Lajos urnak, ki az alábbi összeget fáradsággal párosult buzgalommal gyűjtötte, és a mai napon, az összeget rendeltesen céljának átadta. Az adakozók nevei: Dr. Ujfalusi József 2 frt., Gergely I. 4 frt., Tamási Áron 2 frt., Lönhart Ferenc 6 frt., 10 frt., Kovács Simon 2 frt., Imets F. Jákó 2 frt., Varga Sándor 1 frt., Biró Béla

1 frt., Pál Antal 1 frt., Dr. Balás Endre 1 frt., Zlamál Ágost 1 frt., Szekula Akos 2 frt., Ferenczi Ignác 1 frt., Butyka Sándor 1 frt., Trusza Lajos 1 frt., Csiky Miklós 1 frt., Béczásy Lajos 1 frt., Csányi Károly 1 frt., Deák Márton 1 frt., Jung-Cseke L. 1 frt., Persian János 1 frt., Deli Ödön 1 frt., Gr. Majláth G. K. püspök úr 5 frt., Balog József 1 frt., Fejér Gerő dr. 50 kr., Merza Lajos 2 frt., Simon Jenő 1 frt., Ifj. Novák F. 1 frt., Hirschteld. K. 1 frt. Weiss plebános 50 kr., Kovrig Jánosné 1 frt., Sánttha Albert 50 kr., Marczel Elemér 1 frt., Petrás Ferenc 50 kr. Korbuly Bálint 50 kr. Székelyhidya János 50 kr. Náni Ödön 50 kr. Szilveszter Ferenc 50 kr. Eröss József 50 kr. Dr. Frau-Kis 50 kr. Ifj. Csiky F. 50 kr. Kiss András 50 kr. Tamás István 50 kr. Potoczky P. 50 kr. Kádbebó Otto 50 kr. Összesen 56 frt 50 kr. Beszterce, 1898. jan. 24-én. Róm. kath. lelkészi hivatal, Décei Péter s. k. t. főesperes, plebános.

— **Meghívó.** A gyergyói róm. kath. tanító-egyesület téli rendes közgyűlését 1899. évi február hó 9-én, (csütörtök) 4. e. fél 9 órától kezdődőleg, Gyergyó-Tölgyesen a róm. kath. el. népiskolánál fogja megtartani, melyre a tagokat és a tanúgy barátait tisztelettel meghívjuk. Targysorozat: 1. 1/2 óra kor szent-mise hallgatás. 2. Gyakorlati tanítást tartanak: Imets Tamás a számtanból a II. fu., Rösler Janka a történelemből az V. leányosztályban. 3. Elnöki megnyitó. 4. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 5. A gyakorlati tanítások méltatása. 6. Pál Albert felolvasása az ifjusági egyesületekről. 7. Tödör Antal ismerteti a Schultzféle tankönyveket. 8. Önképzőköri jelentések. 9. Indítványok. Gyergyó-Ditró, 1899. január 21-én. Józsa Sándor elnök Borka Lajos főjegyző.

— **Római hírek.** Január 22-én adta át a lateráni káptalan küldöttsége ő Szentségének azt a két báránycát, a melyek gyapjújából ez esztendőre elkészítik az érsekek palliumát. Miután ő Szentsége megáldotta a hétébér, szelid kis állatokat, a vatikán caeremoniarisusa elvitte azokat S. Caecilia apácáihoz, a kik a gyapjúból megfonják a palliumokat. Az elkészített pallumokat szép ünnepségek mellett elhelyezik Sz. Péter sírja tőle abba a gyönyörű szekrénykébe, melyet XIV. Benedek külön e célra készíttetett. Erre utal a pallium átadásánál szokásos formula is: „Accipe S. Pallium de B. Petri corpore sumptum.“ E szertartással és ősrégi szokással az Egyház azt a gondolatot akarja kifejezni, hogy minden hatalom Sz. Pétertől ered, a ki Krisztus helytartója a földön. — A két báránycát Sz. Ágnes napján e szentek templomában áldják meg, mielőtt a Sz. Atyának elküldenek. Az ünnepélyes nagymise után a papság körmenetben a sekrestyébe vonul, hol két piros-bársony vánkoston trefemesen várja már a két bárány a szokalm látogatásokat. A bárányok fejét rózsakoszorú övezi, nyakukat, hétébér gyapjukat selyem szalagok, csökök, apró virágok ékítik. Mikor megjelennek a templomban, a nép fetszés nyilvánítással, cirogatással, tapsolással fogadja azokat, mialatt a korúson vigabban szól az orgona. Az oltárhoz érve, a mely alatt Sz. Ágnes teste nyugszik, a báránycákat egy apát veszi át és helyezi az epistola és az Evangélium oldalára. Az imákat a báránycák fölött egy főpap mondja, a szertartás után pedig a teljes számban megjelent lateráni káptalan két tagja mint a rendes évi kanonok a báránycákat sajátjának nyilvánítja.

— **Kérés és figyelmeztetés.** Tisztelettel kérem mindazon urakat, akiknél a *Batthyányi Könyvtárból* könyvek vannak kikölcsönözve, hogy mennyiben a törvényes terminus (bárom hónap) már lejárt, szíveskedjenek a könyveket beadni, esetleg reverzálisaikat megújítani. *A könyvtáros.*

— **Vettük és közöljük a következő felhívást.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a székelyvármegyék főispánjainak közreműködésével évek óta sok fáradsággal és alázattal gondoskodik szegény elárvult székely gyermekek neveléséről.

Főcélja az akciónak abban áll, hogy a maguk erejére utalt szegény székely gyermekek az Oláhországba való kivándorlástól s egyidejűleg az elnemzethellenedéstől és elzüllesztől megmentessenek.

E végből alkalmat nyújtunk nekik idebaza nagyobb iparúzó városokban különböző mesterségek tanulására. E jótéteményt a székely nép kellőképp méltányolja s törekszik igénybe venni s így évről-évre szaporodik azoknak a számuk, kik a hazában visszatartattak. Évenként 300—400-ra megy az így elhelyezett gyermekek száma. A magyar kormány jóakarata támogatása mellett gondoskodunk is valamennyimnek a kiképzetéséről, azontul azonban, sajnos ez időszert nem áll módunkban gyámolítást nyújtani. Így előre láthatólag a teljesen vagyontalan s részben apátlan, anyátlan székely ifjak nehezen fogják önállóságukat kivívni s az élet harcában messze elvetődve talán el is idegenednének szülőföldjüktől.

Hogy ez be ne következék társadalmi gyűlés utján pénz alapot szándékoznak összehozni, melyből azokat a jóra való székely iparos ifjakat fogjuk segíyezni, kik az erdélyi részekbe visszatelepsznek.

A segíyezés az önálló üzlet megkezdéséhez legszükségesebb szerszámok és munkaanyagok beszerzése erejéig terjed és csak egyszer nyerhető meg. Kiadása iránt a kamara esetről-esetre intézkedik.

Célunk ezzel az erdélyi részek iparának emelésére is hatni s ugyanakkor az erdélyrészi magyarság életerejét is fokozni.

A gyűjtést a „Székely ipar pénzalap“ létesítése érdekében több mint egy éve megindítottuk, és bár törekvésünk helyesléssel fogadtattott mindenütt, kielégítő eredményt mégsem értünk el.

Most újabb mozgalmat indítván, tisztelettel kérjük a tekintetes Szerkesztőjét, hogy a közönség érdeklődését az iránt ébren tartani s lehetőleg olvasói adakozására szólítani szíveskedjék. Kívánatos volna, hogy mindazok, kik e törekvésnek nagy gyakorlati jelentőségét fölismerik, kitől telhetőleg, bár filléres adományokkal mentől számosabban közrehassanak a jó ügy fejlesztéséhez.

Tauszik B. Hugó,
kir. tanácsos, elnök.

Sz. Szakács Péter,
titkár.

I R O D A L O M.

* **Értesítés.** A kármelita zárda kiadásában (Budapest, VI. Huba-utca 12.) a következő könyvek kaphatók: Kármelhegyi Rózsabimbók. Imádságos és énekeskönyv. Ne-

gyedik kiadás. I. Vászonskötés 1 frt. II. Vászondiszkötésben 1 frt 50 kr. III. Bőrkötésben 2 frt. IV. Fekete csontkötés 3 frt. V. Elefantsontkötés 4 frt. VI. Párpáztott borjubőrkötés 4 frt 50 kr. VII. Peluchkötés 6 frt. Casettával 7 frt. — Dicsérvjétek az Urat. Imádságos és énekeskönyv. 2. kiadás Vászonskötésben 30 kr., diszkötésben 60 kr., bőrkötésben 1 frt. — Hóvirágok a kis Jézuskának. Imák a kis Jézus tiszteletére. 3. kiadás. Vászonskötésben 30 kr. Ugyanez tót és német nyelven is kapható. — Liliomfüzér emléklí az első szent áldozásra. Negyedik kiadás. Vászonskötésben 30 kr. — Pádai szent Antal. Imákönyv a nagy csodatevő tiszteletének terjesztésére. Füzve 15 kr. 50 drb 7 frt. 100 drb 13 frt. Kötve 30 kr. 50 drb. 14 frt. 100 drb 26 frt. — A prágai kis Jézuska olvasója 5 kr., érme 3 kr., képe 1 és 2 kr. Skapulárék drbja 8 kr. Felvételi eüdlük drbja 1 kr., 100 drb. 50 kr. Ugyanott kaphatók: Dr. Nogáll János sz. püspök munkáiból a következők: Krisztus követése. Vászonskötésben 1 korona, ugyanez nagy képes szalonkiadás félvászonban 4 frt, vászondiszkötésben 6 frt. Boldogszony követése. Vászonskötés 1 frt. Lig. Szent Alfonz Vezérkönyve az Oltáriszentségről Diszkötésben 2 frt. Skupuli Lőrinc lelki harcra 1 korona. Csarnok. Utmutató a keresztény hitéletre. Kötve 1 frt 50 kr. Keresztény vezércikkek. Elmélkedések a ker. vallás sarkalatos hitágazatairól. Kötve 1 frt. Az Uranyala. Elmélkedés a bold. Szűz tiszteletéről. Füzve 1 frt. Kötve 1 frt 50 kr. Liliomszálak. Elmélkedések a bold. Szűz életéről, olvasójáról és szeplőtlen szivéről. Kötve 1 frt 50 kr. Szentek tudománya. Kalaz főkép az egyházi rend növendékei számára. Kötve 1 frt 50 kr. Sze áfbangok szent Teréziától. Kötve 1 frt. Mindezen könyvek jövedelme a szerző kegyes engedelmével az Augyalföldön épülő kármelita templom javára fordítatik. Supradicta opera etiam erga ss. mittuntur, computando unum sacrum 50 kr.

* **Megjelent a római pápai egyetem,** a „Pontificia Universitas Gregoriana“ (Collegium Romanum) ez évi catalogusa. Miután 1870-ben az olasz kormány kiltzte a Colli. Romanum épületéből a jezsuita atyákat és az „állami egyetemek“ből a theológiát, Rómában a „Gregoriana“ önálló, egyedüli egyetemi címmel bíró főiskola, melyen elsősorban világi papok theológiát, filozófiát és egyházjogot halgathatnak. A jezsuita atyák száma (rendes tanárok) 25; közülük 19 olasz, 2 francia, 1 belga, 3 német (Müller: Astronomia; Wernz, Biederlack: jog.) A hallgatók száma 1095. (1841-ben: 193; 1898-ban: 1051.) Filozófiát (és mellék tárgyait) 334 hallgat; jogból 3 évi kurzust 118; a többi theológiát. Dogmatika négy év; tanítja hat tanár. A hallgatók a következő nemzetekre oszlanak: német (199), olasz (333), francia (165), spanyol (75), belga (31), svájci (19), skót és ír (23), angol (47), lengyel (36), magyar (15), osztrák (27); amerikai van 111; ezen kívül ausztrálai, görög (ázsiai) stb. — Az egyetem ez évi rektora Feretti Agoston. Az első tanulmányi felügyelő De Mária Mihály. Az egyetem csilagdjának vezetője Müller A.

Szerkesztői pésta.

M. M. A vezetőcikket köszönettel vettük és közösen fel is dolgoztuk. A folytatását majd megírjuk nálad.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: **Kóródy Péter dr.**
Szerkesztőtársak: **Bálinth György, Péter János dr., Wagner Sándor, Zlamál Ágoston.**

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.